

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VI. Ducis Mantuani accessus Tridentum, dum pergit ad Caesarem.
Defunctus ibi Cardinalis eius patruus. Ipsius conditiones, & res ab eo
gestae, paucis expositae. Communis moestitia. Petitiones ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

1563. cipes obstrictam sibi linguam illic haberent, ignorabant ad quodnam opus Oratores eò mitterentur. Tum Seripandus: Existimare se rem illam optimè callere, & cupere de ipsa opportunius colloqui cum Lotharingo, eiq̄ue palàm facere, per illa verba illam libertatem relinqui, quò ipse postmodum eà quâ pollebat auctoritate & eloquentiâ, eandem veritatem Hispanorum, & cuiusvis etiam animis imprimeret; quod etiam à se cupi vehementer Lotharingus ostendit. Finem hîc fecit, commendans Legatis negotij celeritatem, cui maximè proclives eos comperit, & affirmans, illius vniuersi congressus velle se certiozem Pium reddere. Ex quo eò certius arguebatur, studere Lotharingum se de Pontifice bene meritum, non ab illo auersum ostendere. Etenim vbi cum superioribus agitur, vnicuique curæ est, benefacta in lucem euocare verbis, malefacta occultare silentio.

C A P V T VI

Ducis Mantuani accessus Tridentum, dum pergît ad Casarem. Defunctus ibi Cardinalis eius patruus. Ipsius conditiones, & res ab eo gestæ, paucis expositæ. Communis mœstitia. Petitiones Legatorum ad alium collegam obtinendum. Industria Casarianorum Gallorumque, quò electio in Lotharingum caderet. A Pontifice Moronus & Nauagerus electi. Reuersio Gualterij Tridentum. Cedes Guisij Ducis, ibidem cognita.

Propinquitas Cæsaris Oeniponti commorantis ad celebranda ibi Comitia^a, Mantuanum Ducem illius generum exciue-
rat ad ipsum consultandum; eiusdemque rei gratiâ, sed lentiori ac muliebri gressu, virum subsequēbatur coniux Eleonora. Ex huius itineris opportunitate Tridentum peruenit Mantua Dux, paucis post Lotharingi reditum horis: cumque oppressum morbo patrum offendisset, ab amore atque officio coactus est illic subsistere, donec intra triduum, hoc est, postridie Kalendas Martias vesperi adfuit tristi spectaculo patrum decedentis. Mortis culpa in medicos reiecta est, qui vero illius morbo non comperto idonea ipsi remedia non admouerant. Verùm vt in multis disciplinis artificis vitium in artem transfertur, ita frequenter in hac artis vitium imputatur artificio.

Viueret

^a Litteræ Vicecomitis ad Borrom. 1. & 4. Martij, & Legatorum ad eundem 3. & 4. Martij, & Diarium 2. Martij, & litteræ Fulcarij ad Moronum 25. & 28. Febr. & 4. Martij, & Acta Palcotij.

2 Viuere desijt ætatis anno quinquagesimo octauo ^b, ex quibus triginta Purpurâ exornarat. Sublimi fuit ingenio, natalibus pari, tolerantia studij natalibus haud consentanea. In eo conspirauit splendor Principis cum exemplo Ecclesiastici, & æstimatio prudentiæ politicæ cum reuerentia Christianæ pietatis. Illustris superfuit, in laudibus duorum præsertim eruditissimorum Cardinalium Bembi & Sadoleti. Duo summa inter Reges capita, sibi inuicem æmula, votis concordibus Christianæ Reipublicæ Patrem ipsum volebant: qui illum exclusit, non defectum, sed excessum dotium ipsi obiecit: fuitque vnica illius nota ne ascenderet, ipsius excellentia: lucem tamen illi etiam affudit Pontificatus haud obrentus, nec tantam quia ipsum meruit, quantam quia non cupijt, aut saltem ita temperate in sinu, vt nihil illius cupiditatis in opere transluceret. Præfens interfuit Concilio inuitus, & obtemperandi gratiâ, & in eo pariter obtemperandi gratiâ perseuerauit, sed tam accuratâ solertiâ, vt palam fecerit, non esse violentum virtuti quod molestum est, vbi honestum sit. Ibi inter tam varia hominum ingeniâ ac studia nemo primas illi laudes non deferebat; adeoque cum ab ipso sua secessio agitaretur, conuentus vniuersus commotus est, cuncti Principes Christiani Orbis illi obstiterunt, Cæsar se ad preces, & Pontifex ad iussa deueniens se fortasse magis inclinauit. Paulò antea quàm moreretur, ex desiderio impendendi postremos annos in Episcopi curas, petijt vt sibi liceret vnâ cum onere Purpuræ decus deponere. Et tamen euitare non potuit ambitiosi calumniam ^c, quasi splendidi vitij, & summis viris communis, quin visus fuisset ad altiorem gradum aspirare, atque huiusce rei gratiâ blandiùs agere cum Patribus, quippe quos propè esse censebat vt futuri Pontificis electores euaderent. Sed quicumque animo recalebat, quantum prodesset Ecclesiæ & intra Concilium placidissimæ administrationis alacritas, & extrâ integerrimæ libertatis existimatio, agnoscebat in Præsede maiorem virtutis laudem, dum quò publicæ causæ feruiret, seipsum exponebat notæ ambitionis priuatæ. Eam exercuit charitatem in suo grege pascendo, etiam quod ad corpus spectabat, vt eo anno, quo ipse diem obiit, difficultate cibariâ plurimum laborante, distribuendum Mantuæ curauerit in dies singulos mille pauperibus quantum farinæ ijs alendis sufficeret: quin non intra solam Mantuam restrictâ charitate, sed per vniuersam Insubriam diffusâ, compertum est subductâ ratione, tribus postremis annis sterilitate miseris, immensam & inæstimabilem pecuniæ vim ab eo in pauperes erogatam fuisse. Vitæ tum pietati tum liberalitati respondit

1563.

^b Vide Ciacconum anno 1517. cum appendice Vgellij & Victorij, & auctores ab ipsis citatos, & conclave electionis Pij V.

^c Narratio iâ dicta Oratoris Veneti.

Historia
Concilij Tridentini
Lib. III.
Cap. VI.

1563.

d Narratio
Concilij Ni-
colai de Pon-
te, Oratoris
Venti.

e Appendices
ad Ciaconū,
& Sacchini
initio lib. 7.

f Præter Acta
Paleotti duæ
literæ Ia-
drensis 3. &
4. Martij 1563.

g Diarium
3. Martij.

h Præsertim
literæ Fusca-
rarij ad Mo-
ronū 4. Martij
1563.

i Litteræ Le-
gatorum ad
Borromæum
8. Martij, &
responsio Bor-
romæi ad Seri-
pand. 10. Mar-
tij 1563.

k Apparet ex
scripto Vice-
comitis ad
Borromæum
8. Martij
1563.

dit mors. Mentis vigorem retinuit donec spiritum traxit, eumque integrum per actus egregiæ pietatis exercuit. Sed quoniam tunc deterrima morbi conditio est, cum tollitur morbi sensus, dum tei- qui de ipsius vita spem omnem amiserant^d, ille ne suspicionem quidem suæ mortis habebat; famuli verò, amici & consanguinei, quadam reuerentiâ & amore, qui beneuolentia non est, ipsum comonere non audebant. Id præstitit Camillus Oliuus, qui quadraginta iam annos in eius familia duxerat, cui grates egit herus affectu pari monentis virtuti, & beneficij raritati. Postrema Sacramenta illi administravit Didacus Lainius, Generalis Præpositus Societatis Iesu, antea regressus Mantuâ, illuc missus ut per breuem excursionem hominum pietatem excoleret, & sui Ordinis Collegium ibi conderet: de quo ipsius codicillus repertus est. Eiusdem testamentum, in quo non nisi characteres aut amicitie, aut charitatis, aut grati animi visabantur^f, laudibus euectum fuit; potissimum ob eam popularem virtutem, quæ plausum commune sibi conciliat in Principum obitu, hoc est, ob remunerationem impensam famulis, cum ille sibi abiecti non duxerit nominatim abiectissimos etiam famulos remunerari.

Iusta funebria Tridenti celebrata illi sunt ab vniuerso Conuentu^g, dein alia Mantuæ à Duce fratris filio, qui mutatis ritibus sui cursu & officijs, regredi uxorem iussit, & ipse Mantuam reuersus est ad honorandum patris corpus, quod multi nobiles Præules comitati sunt, Cardinalis studiosi, & grati frigidis etiam illis reliquijs quæ in terris supererant. Sed tunus honorificentissimum, quod nec sanguinis nec gradus excellentiâ obtinetur, celebratum illi fuit à luctu publico, quo singulorum ora squallentia cernebantur. Et certè non amplificatio, sed historia est^h, per eos dies Tridenti non nisi suspiria ac singultus audiri, perinde ac si communis Christianæ gentis spes in eo viro fuisset extincta. Legati præcipueⁱ eo ictu attoniti hæserunt; & Seripandus, prorsus alienus ab ea ambitione, quæ optabiles depingit hominibus primas partes, & inter eos maximè qui primarij sunt, sollicitè scripsit ad Pontificem, ut dignaretur sufficere Legato vitâ functo alterum, ita in Collegio veteranum, ut sibi superior esset in Concilio.

Cæsariani huiusce futuræ electionis necessitatem conspicientes, confestim in Lotharingum oculos conuerterunt. Disserebant^k ea legatio illi committeretur, satisfactum iri cunctis Principibus & nationibus, ipsi quippe concorditer fidentibus, adeoque certam inde spem affulgere prosperi gloriosique exitus Concilio. Idcirco

per expeditum tabellarium cohortati sunt Cæsarem, vt ad id Pontificem suis petitionibus stimularer, in quas aliorum Oratores facile concurrissent: & in animum inducebant, Pium, vbi in ea re postulanda summos Principes coniunctos esse cerneret, putaturum fuisse vtile consentire, aut inhonestum recusare: nec huiusmodi industriæ erat omnino inscius Lotharingus. Sed longè alia Pontifici mens erat. Præuidebat ipse hinc tam validos precatores, hinc intelligebat, id in rem esse non posse: quamquam tres maximi Principes multa concordēs peterent, in alijs tamen petitionibus inter se admodum discrepare; proinde minimè oportere, vt primus Præsides motorque Concilij vllius nationis proprius esset. Innotescere, quantum Calicis concessio, aliæque derogationes varijs Ecclesiasticis legibus, promouebantur à Lotharingo, & à Gallia Rege, simulque quantum ab ijsdem Hispaniæ Rex abhorrebat. Præterquam quòd cum Gallica natio contrariam se profiteretur ijs prærogatiuæ titulis, quos Florentina Synodus Romano Pontifici tribuerat, quo pacto Romano Pontifici licebat absque detrimento clauium, quas illi sanctus Petrus custodiendas commiserat, delegare primaria, quin sua munera, in Concilio homini illic destinato tanquam duci eorumdem Gallorum, & qui sensus ostenderat ab illis in eo minimè dissidentes? Quapropter ipsi Lotharingo graue fortassis accidisset, se in necessitatem adduci, vt vel esset infidelis Pontifici, cuius minister euaderet; vel videretur infidelis Regi, cuius minister aduenerat. Ea temperata consilia, quæ forsitan satis fuissent boni Præsulis officio, satis non esse vinculo fidelis Legati. Quocirca gnarus Pontifex, magis honorificam, adeoque minus iniuriosam repulsam haberi, cum quis præuertitur, atque ita opposito facto petitionem præpedit; vt primùm Mantuani mortem accepit, novos Concilij Legatos constituit ¹ Moronum & Nauagerum, de quibus sæpius lectorem edocui. Ratio cur tunc hosce duos elegerit, fuit, quoniam cum inter antiquos Legatos duo præclari Theologi numerarentur, Seripandus & Osius, & vnus Canonum egregie peritus, Simonetta; opus erat in recentibus plus prudentiæ & experienciæ ciuilibus, quàm scientiæ: & priores ambæ dotes non sine aliquo scientiæ lumine mirificè per illud Præsidium decorabant, magisque in Ecclesiasticis negotijs Moronum, qui propterea Synodi legationi destinatus fuit iam tum cum ab initio denunciata ea est Tridenti, sed incassum ^m, vti memorauimus, à Paulo III. Quare accedente illi pariter intimâ cum Pio coniunctione, ob communem vtriq; patriam, ob veterem familiaritatem, ob

1563

Acta Concilii Tridentini
7 Martij
1563.

Vide lib. 6
cap. 1.

Historia
Concilij Tridentini
lib. III.
cap. VI.

1563. reciproca beneficia, opportunè contingebat, vt ipse quoque ex Purpuræ antiquitate primas magistratus partes obiret.

¶ Litteræ Infulani ad Regem 7. Martij 1563.

Tametſi ſtuderet Pontifex Præſidum delectum adeo accerere, vt ab eo cuncta ſtudia pro Lotharingo adhibita præoccuparentur, adeoque proximo manè poſt allatum Tridento nuntium, coëuntibus Purpuratis ad ſacellum Pontificium, & de cœtu deſtinato pro conſuetudine non præmonitis, adierit Pontifex conclauem, quò illi conuenerant, nouosque Præſides promulgarit; ipſi tamen id parum profuit. Etenim rem ſubodoratus Burdeſius Cardinalis, eodem manè, antequam id ageretur, Pontificem acceſſit, eiſque ob oculos poſuit momenta rationum, ſuadentium munus illud in Lotharingo eſſe collocandum; ſpectatâ eius auctoritate, doctrinâ, pietate, prudentiâ, peritiâ, & gratiâ apud omnes Principes, nationesque Chriſtianas. Et tanto maiori animi conatu eas rationes animauit, quanto magis opus erat, vt ille palàm faceret, perſuadere ſe velle. Siquidem cum aliàs ſtatuiffet Pius, eam Legationem ipſi committere, ſuſpicari licebat, aut ob æmulationem; aut ob inuidiam, parum illi optabilem reddi electionem alterius ex Gallica natione. Reſpondit Pontifex: Cum Lotharingus tamquam vnius partis anteſignanus adueniſſet, haud oportere præfecturam illi tradere, quæ & affectionem & opinionem animi nulli partium addicti poſtulabat.

¶ Litteræ Vicecomitis 6. Martij 1563.

Pridie quàm hæc electio haberetur, Oſius accepit litteras, quantum animaduerto, à Borromæo, quibus certior fiebat, hæreſim aliquam per ipſius Diœceſim propagari; & per Vicecomitem Pontifici propoſuit, vt Tridentina legatio ipſi mutaretur in Poloniæ, in quo regno magis ille profuiſſet Eccleſiæ quàm in Concilio. Verùm non niſi tertio poſt obitum Mantuani die id Oſius ſignificauit, & reſuſam accepit eo nomine, quòd ipſius præſentia Tridenti opus erat. Nec illa ſignificatio Romam peruenit eo tempore, quòd re ipſa influeret in electionem nouorum Præſidum, ſicuti Suauiſ comminifcitur, adiecto grauiore mendacio, nimirum, Simonettam cupidum ad clauum ſedere, poſitâ Oſij imbecillitate, quamuis in ſuperiori gradu, conatum fuiſſe dehortari Pontificem ab omni mutatione in Concilio, tamquam periculofa: cum liqueat contrarium ex litteris vtrique communibus, ad Borromæum datis, quo tempore plurimus erat metus de morte Seripandi, propter morbi grauitatem, de quo infra; quibus reſcripſit Borromæus, A Pontifice, non quòd vrgeret neceſſitas, ſed quòd feruidis ipſorum petitionibus ſatisficeret, ſuffectos fuiſſe duos Legatos Mantuano demor-

¶ Litteræ Borrom. ad Simonettam 13. Ap. 1563.

¶ 3. Martij 1563.

¶ Litteræ Borrom. ad Legatos 10. Martij 1563.

demortuo, & Altempſio inde profecto. Præterea in eiufdem reſponſo ad peculiarem quamdam epistolam à Simonetta scriptam 10. Martij, adeoque post mortem Legati, & antequam innotesceret nova electio Romæ habita die septimo, illi significavit, valde dolere Pontificem, quod per eam epistolam accepisset, ipsum capite grauter laborare; tamen hortari, ut alacri esset animo, & opus proficeretur. Hinc animaduertant lectores, quàm longè tunc abesset Simonetta ab eo studio persuadendi Pontifici, ut absque Legatorum subrogatione ipsius humeris integrum quasi onus relinqueret.

1563.
Litteræ Borrom. ad Simonettam
17. Martij
1563.

7 Antequam hæc acciderent, Pontifex Gualterium tandem remiserat, præmissis eius profectioⁿ per cursorem animaduersionibus, quas ipse, sicuti diximus, Gallorum postulatis adnotarat, quò liceret Legatis eas proponentibus satisfacere celeritati quam Oratores cupiebant, sed reposito integro negotio in ipsorum Præsidium iudicio, suâque mente declarata, quod ipse consilium daret, non præscriberet: quam declarationem idem postea confirmauit, cum illi quædam à se expensâ super illis notationibus rescripsere, & ipse sententiam suam iterum explicauit. Breuiter, cunctis litteris à Pontifice ad Legatos datis de huiusmodi argumentis affirmabatur, aut rem in ipsis reponi, aut queri Pontificem quòd eâ facultate Præsides non vterentur. Præsertim verò in obitu Mantuani rescribens Borromæus ad peculiarem quamdam Seripandi epistolam, acriter expressit grauem Pontificis molestiam, quòd ipsius iussa ad singula quæque peterentur; detrimentum, quod ex eo inferebatur propter cunctationem, turbarum omnium causam; & immensum in se desiderium, ut in posterum pro ipsorum prudentia res peragerent.

In litteris Borrom. ad Legatos 19. 21. & 25. Februarij 1563

20. Martij 1563.

8 Hanc ipsam Pontificis mentem exposuit Viterbiensis Episcopus de mansionis Decreto. Vnde Legati, qui maluissent in eo securitatem executorum, quàm auctoritatem arbitratorum, tritati sunt. Peruenit ille Tridentum quinto Martij, & animo turbato Lotharingum offendit. Pridie siquidem Oratores Veneti funestum nuntium illi detulerant, acceptum litteris Oratoris Veneti apud Sabaudum. Is erat, Ducem Guisium, Cardinalis fratrem, & familiaræ columen, fraude malâ vulneratum à tergo fuisse propè Aureliam, cum vitæ discrimine. Ea res adeò perculit Lotharingum, ut quamuis interesset corpore cœtibus Theologorum, alijsque functionibus, videbatur tamen magnâ animi sui parte inuitus alibi degere: neque obtentum constantiæ velamen satis erat, quin in ipsius vultu

Litteræ Legatorum ad Borromæum
8. Martij
1563.

Epist. Legat.
Ex litteris Legatorum ad Borromæum
8. Martij, & due Gualterij
8. & 9. & Diarium
10. Martij
1563.

Historiæ
Concilij Tridentini
Lib. III.
Cap. VI.

1563. vultu legeretur animi suspensio atque commotio. Mox paucas post horas vulgata fuit ab iisdem Venetis, ex litteris quæ superuenerant, etiam mors Guisij Ducis, post septimum ex inflicto vulnere diem. Sed curatum est, vt hæc posterior fama remoueretur ab auribus Lotharingi, ne dolore forsitan imaginario cruciaretur, quando rei confirmatio aliunde non habebatur. Veruntamen pro consuetudine famæ publicæ, quæ mille sibi aditus vndique molitur, prohiberi non potuit, quò minus aliquis etiam mortis susurris ad illum irrepserit. In scriptis narrationibus huius euentus, perinde ac etiam vniuersè rerum omnium, magnoperè variant inuicem rerum condiciones, quippe quæ parum arrectis auribus, parum intentâ memoriâ, parum cauto calamo excipiuntur: quare si cui liberet interdum mihi notam inurere, allatis testimonijs aduersantibus narrationi meæ, illa priùs libret testimonijs à me productis in margine, & animaduertet, me multis iam lustratis, ea in singulis argumentis secutum, quæ auctoritate præstarent.

^a Ex scripto
Vicecomitis
ad Borom.
8. Martij
1563.

^b Litteræ
Gualterij ad
Borromæum
9. Martij, &
Legatorum
11. Martij
1563.

^c Litt. Gualt.
ad Borrom.
13. Martij
1563.
^d Litt. Gualt.
9. & 14.
Mart. 1563.

Lotharingus itaque in ea animi ægritudine, ad prima Gualterij colloquia respondit verbis tam mutilis ^a, tam nauseantibus, vt parum sibi ille acceptus esse videretur: quo postea sedatori cogitatione animaduerso, per hominem missum rem excusauit. Gualterius verò se abstinuit id temporis à sermonibus de quouis alio argumento, quod non esset ad oblectandum idoneum, & ad auertendum Cardinalis animum à curis molestis, tantumque dumtaxat aspergebat de publicis negotijs, quantum varietati conferret maxime opportuna, ne mens defixa persistat ^b. Sed paulò post per missum tabellarium res certò constitit: in quo præsentiorum animum Lotharingus præ se tulit, quàm in dubio, seu quòd ipsa dubitatio animum vulnere parauerat, doloremque magna ex parte per metum efflauerat; seu quòd vnusquisque libenter boni possessi amorem retinet, dum spem retinet illius conseruandi: sed ab ea spe destitutus, amorem quantum potest destituit, solumque à fortitudine leuamen & honorem quærit. Quapropter ex infausto nuntio rei certus, in genua prouolutus, & ad Deum conuersus dixit: *Domine fontem fratrem in vita reliquisti, & insontem abstulisti*. Non destitit Gualterius eum certum reddere, Pontificem suam omnem auctoritatem adhibiturum ad benemeritam ipsius familiam sustinendam: nec minùs id præstitit honorificis argumentis Regina ^c, collocatis in iuvene Duce, demortui filio, cunctis parentis magistratibus, datisque sollicitè mandatis, vt Cardinalis vita cautè custodiretur ^d. Cædes enim Guisij Castilionensibus tribuebatur, ac præ-

præcipuè illius familiæ Cardinali iam hugonotto ; qui vt sollem-
 niter Purpurâ priuaretur , Lotharingus & antea & tunc in eo casu
 ardentè institerat , sed tamquam studij , non inimicitia causâ. At
 verò Pontifex se continuerat , vt pateret ostium reo , quâ se honestè
 retraheret , ne ferretur in præceps. Et sanè interfector , qui priuatus
 hugonottus erat , in iudicij quæstione affirmavit , rem à se peractam
 ex mandato Gasparis Castilionensis Dynastæ , qui supremus erat rei
 maritimæ Præfectus , & Cardinalis frater : & quamuis adductus ite-
 rum in quæstionem postea variaret , hæc suspicio influxit in illos
 cruento euentus , in quibus fortius bellum gessit in Gasparem Dux
 mortuus , quàm gesserat viuus. Itaque inter huiusmodi tunc suspi-
 ciones timendum erat , ne iidem Castilionenses , quò tam validos ho-
 stes suæ sectæ delerent , suamque familiam ab æmulis tam potenti-
 bus liberarent , insidias quoque molirentur vitæ Cardinalis , non
 minus ipsis formidabilis in toga , quàm antea eius frater in armis.
 Sed is Gualterio dixit : Nullâ id humanâ custodiâ tutò caueri
 posse ; adeoque viuendum non esse in sollicitudinè nimia viuendi ,
 sed vitæ curam permittendam Deo , in eam dominantem. Ideirco à
 priuato periculo ad publicum totius Gallia in colloquio pro-
 gressus est : & post multa conuenit inter eos , præcipuum rerum
 cardinem in Rege Catholico statuendum esse , atque ab eo peten-
 dum , vt ipse declararet , velle se quasi tutoris munus exercere erga
 vxoris fratrem , pupillum , ac destitutum. Contrà verò nonnulli ,
 qui sibi persuadere non possunt aliam in regnantibus normam , nisi
 callidam rationem regnandi , disseminabant , ipsum Britannicæ Re-
 ginæ persuasurum , vt antiquam possessionem Calætorum re-
 peteret , ab interfecto Guisio Gallis recuperatam , simulque cohör-
 taturum regios consiliarios ad cessionem , prætentâ specie , id utili-
 ter impensum iri , quò Rex ætate tam imbecillâ , & inter intestinos
 tumultus , exteriorem pacem mercaretur.

Verum sicuti compertum fuit , neque nationis suæ discrimine ,
 neque familiæ suæ luctu à cura dignitatis suæ amotus est Lotha-
 ringus : siue id accidat quòd nihil extra nos vim habeat nostri animi
 à nobis distrahendi , siue quòd in summis doloribus cupiditas ad
 voluptatem quasi ad medicinam inflammat.

Historia
 Concilii Tridentini
 Pars III.
 Cap. VI.